

CULTURA POPORULUI

Luminează-te și vei fi! -- Vești și vei putea!
G. A. ROȘCI

EDITOARE: C. I. GHILAS-RACOVITA

REDACȚIA: STR. NICOLAE TORGA nr. 6. TELEFON Nr. 15-75.

Cluj, Joi 7 Mai, 1925.

ADMINISTRAȚIA: STR. NICOLAE TORGA 6. TELEFON Nr. 15-75.

ANUL V. NR. 109
Apare la fiecare Duminică

GÂNDURI DE PRIN SAȚE

Manifestările de azi, așa cum sunt ele, mă trimit cu gândul la ce a fost mai ieri. Desigur, ce-a fost s'a dus... Judecând viața trecută în spectrul lumii sociale — vorbind de sațe — ea se înfrățea odinoroasă mai puțin, ba chiar stinsă de mizerie și ignoranță; însă, ca fiind curat sufletească, așa de sinceră, poate și nălăvă, că evocându-o, vântul nostalgia al trecutului te înduioșază...

Astăzi, starea avuției satelor noastre e îmbucurătoare; întreg poporul s'a demorțit ca după un timp geros; examenul de naționalitate a dat, în concertul bucuriilor de dinăuntru și dinăuntru, o arătașă și simțul pătrunderii neîntrecute, a prins că ne trebuie mai multă lumină și muncă fără de odihnă. Puterea exemplificării face minuni. Poporul învață carte și, nu se poate spune că nu-i place. Dacă-l împui cu ce drag vinel Școala noastră face cât poate nu cât ar trebui; dar puținul cât îl face e izvorât din inimă curată.

Se trudește, căci calea e spinosoasă și de aceea are nevoie de înfrățirea factorilor și puterilor culturale, toate altele pe năzuirea poporului de-a se cultiva. Unele elemente cari dețin câte ceva din ale culturii, îmboldite de nevoia unei ridicări sociale mai înfloritoare a bietului popor, cu intenții uneori sincere, altele ori... însă, ori cum n'o fac decât din punct de vedere politic, — a unei politici de partid. Și cu câțiva pioneri naționali, prin cari grăbește un neam, cari duc o politică culturală și economică, în cari focul sfânt e nemistuit și încălzeste inima acestui încercat neam, e o nelegitimă a-i compara cu ceilalți politicieni măruntăi, cari după cât vedem ar încerca să facă săteanului un pic de educație cetățenească — și a nevoie de ea — nu știu însă, dacă domniile lor ar putea-o face cât puțin pe cea electorală, lucru pentru care în deosebite se ostenește.

Militantismul orbește mal ales pe cei măruntăi; valorile și fârlorilor doctrinelor naționale sunt rari, rari de tot, și curățenia gândurilor lor străbate cu greu în viața multărilor rălăcitate și sâmbuzate sâmbuzate de toate erezile gândurilor nebunești ale celor fără de țară.

Cetățean fiind, ai datorită de-a face politica neamului, care înduioșează oarecare salturi cuminiți, pentru a putea ajunge acolo unde are puterea noastră și evoluția ne dă dreptul, și dacă nu suntem încă acolo datorită unor vitregii condamnabile, apoi tot vom ajunge să nu li-se mai rupă înima fraților întru răsăriri măruntăi de sânge. Acei trufași și creduli cari se țin de sătean, ca boala ne om sănătos, poate pot să priceapă că, nu-i cu nimic obligat poporul să deservescă ambițiunile nimănui și că numai nevoile obștești trebuie să munciască gândul nostru.

Și-apoi prin forma de adresă a domniilor lor — vorbită sau

BASARABIA ECONOMICĂ

Aplicarea reformei agrare

După datele statistice ale Direcțiunii generale de agricultură din Chișinău, țărănimea basarabeană muncete astăzi pe lotul propriu aproape 3,700.000 ha. din toată suprafața Basarabiei de 4.400.000 ha. Formele de expropriere delimitative, tablourile de împropriere, împărțirea loturilor fiecăru țărân în parte, în ordinea soțiilor, sunt înfaptuite și aplicate pe teren; fiecare țărân știe unde este lotul său, iar la primăria satului, sau la administratorul agricol se află schița planului pământului expropriat și poziția loturilor pe teren. Cotele proprietarilor sunt bine delimitate, rezervele statului deasemenea, iar la momentul de față țărani împroprieriți au început a plăti la percepatori prețul lotului, pentru a-și capăta certificatul definitiv de proprietate. Echipele de ingineri ai statului au lucrat și lucrează cu energie pentru măsurarea științifică a moșilor și a fiecăru lot în parte, astfel ca înlocuirea de hotare să nu mai turbure buna vecinătate. Consilierii agricoli și inginerii fac planurile nouilor sațe ce se întemează, sau vetele sațelor ce se măreșe, iar pe terenurile disponibile din sudul Basarabiei se sârbese ca țărănimea moldovenească să fie îndată colonizată. Au fost văzute și luate pentru expropriere un număr de 4.450 moșii, în suprafața de 1.844.539 ha. din cari s'au expropriat 1,191.920 ha. trecându-se în mâna țărănimii 1,043.062 ha. în un număr de 857.016 toțosi.

Contribuții la Codul cooperăției

Organizarea Instituțiilor Centrale cooperatiste și Congresul general al Cooperăției.

Băncile populare și Cooperativele de Consum din București și din județul Ilfov, m'au delegat a le reprezentați la congresul general al Cooperăției ce s'a ținut la 3, 4 și 5 Ianuarie, a. e.

Am primit această însărire cu cea mai mare satisfacție sufletescă ca unul ce din acest județ am pornit în anul 1903 (data înființării Casei Centrale a Bâncilor populare) în calitate mea de atunci, ca prim controlor și apoi inspector, pentru organizarea și îndrumarea mișcării cooperative la sațe.

De activitatea mea desfăcută în cooperăție, de jertfa făcută și de isbândă eucerită pe acest teren să leagă cele mai frumoase amintiri pe care timpul le sapă din ce în ce mai adânc în inima mea de cooperător.

Dela război încoace, fiind chemat a lucra în alte instituții de Stat, am fost nevoit să părăsesc Casa Centrală, fără însă ca o clipă să mă despărț de cooperăție.

Legătura cu mișcarea o păstrez mereu pentru că țin să-i conștăntizez toată experiența mea în operațiunile de comerț și în tehnica Bâncilor.

Și dacă le spun toate acestea o fac ca să se știe că mă găsesc pe terenul practic al cooperăției iar nu pe cel teoretic.

Congresul a votat moțiunea prin care să cere statului de a sprijini ma departe cooperăția și acest sprijin să fie dat într-o măsură mai mare ca până acum.

Pentru acest lucru să impune neapărat o nouă organizare a instituțiilor centrale, cari în modul cum au funcționat până acum n'au putut ajuta mișcarea cum ar fi fost de dorit.

Remediul tuturor rețelei arătate de d-referent C. Spănișteanu, inerențele actuale stări, nu îl văd în funcțiunea unei singure centrale.

O singură Instituție a fost bună atunci când neapărat permite o acțiune unitară.

Dar acum când ne găsim în fața unei mișcări cooperative vaste, și care cere sprijinul statului cât mai intens, în mod fatal trebuie să ajungem la principiul diviziunii muncii.

Sprijinul statului s'a manifestat prin cele 3 centrale: Centrala Bâncilor populare, Centrala Cooperative și Centrala obștilor.

Pentru ca în viitor activitatea lor să fie mai rodnică, propun tot 3 centrale dar cu alte funcțiuni și anume:

1. Centrala de credit
2. Centrala de aproviziune și desfacere
3. Centrala de control și propagandă.

Centrala de Credit

La această Centrală se va studia în mod serios cererile de către Bânci și Cooperative.

Centrala de credit va avea funcțiunea de a canaliza tot creditul necesar Cooperăției și care desigur va și să cumpănească mai bine lucrurile decât cele trei Centrale cari lucrează acum izolat.

Creditul este problema cea mai importantă și mai arzătoare în cooperăție și desigur că numai cu ajutorul oamenilor de specialitate, care vor figura în consiliul de administrație al acestei centrale și cu influența lor în finanța țării, se va reuși a se rezolva în mod fericit.

O singură Centrală de credit

Rusismele din limba românească

Basarabeni în majoritate vorbese limba moldovenească în dulcitură grai strămoșească. Deși enutul țarist nu le-a îngăduit educarea în limba lor, totuși găsim foarte puțini basarabeni mai ales cei dela țară, cari să cunoască limba rusă.

Totuși s'au strecurat în curatul grai moldovenească foarte multe rusisme. Aceste „barbarisme” nu sunt simple provincialisme întrebunțate în anumite părți ale Basarabiei. Am auzit pe mulți basarabeni cari întrebunțează atâtea „rusisme”, încât te înțeleg cu greu când le vorbesc în dialectul din Moldova. Limba mai curat vorbită e în județele Soroca, Bălți, Chișinău, Orhei, iar prin județele Hotin, Cetate, Alba, Bender, e plină de barbarisme ce trebuie scoase cu rădăcină cu tot.

Membri fundației „Principele Carol” ai Ateneului din Iași, membri cari și-au întins activitatea culturală atât de rodnică în Basarabia, vor lucra până în mâna cu harniciei profesori și institutori pentru înlăturarea acestui rău.

În să accentuez că mulți din vechiul regat, în loc să deprindă populația cu adevărata limbă moldovenească, totuși ei prind rusismele și le întrebunțează cu „mult haz” dar în mod oficial.

Citez în primul rând rusismele mai des întrebunțate de oficialități cari trebuiesc să fie desrădăcinate din curata limbă românească:

Ucui rusism foarte des întrebunțat, deși avem pentru acest cuvânt: institutor, învățător, educator. Cuvântul are rădăcina rusească dela verbul *ucit*.

Ucenic trebuie înlocuit cu cuvântul: *școlar, elev*, căci ucenic înseamnă băiat la învățătură.

Sud trebuie înlocuit cu cuvântul *judecată, mironov* sudea prin cuvântul *judecător de pace*.

Psar prin cuvântul *notar de primarie dela sațe*. *Notar public* în Basarabia e înlocuit prin cuvântul *notar*.

Stanfus prin cuvântul *gară*. **Yagal** idem.

Nafuinc *șanție* prin cuvântul *șef de gară*.

Upravu prin cuvântul „primărie”. **Caunacis** prin cuvântul „administrație financiară”.

Caunuci prin cuvântul *administrator financiar*.

Gurdovoi prin cuvântul *sergent de stradă*.

Proșenie prin cuvântul *cerere jalbă*.

Și altele multe rusisme.

Hoideris, profesor.

Prin Ardeal

— Note de drum —

8—10 Martie 1925

larnă, zăpadă, frig și noroi în Jibou. Jibou, comuna cu multă populație ungurească din județul Sălaj, la 26 km. de Zălau. E ridicat pe malul Soseșului și e reședința plășii Jibou.

Are 2077 locuitori unguri, 539 români și 869 evrei, în 537 case. Prețuri, judecătoria, percepția, primăria, poșta, jandarmeria, gara și numele străzilor arată vizitorului că suntem în România înțregită. Comuna e o îngrămădire de case vechi, mici și noi, moderne, între cari și un oțel construit probabil pentru un spital sau pentru atunci când va fi Jibou, capitala de județ, o stradă lungă noroioasă, o piață tristă triunghiulară, multe prăvălii jidovești, 3 biserici creștine, o sinagoga, o fabrică de țesături, o gară tare departe așezată, școala, cu o viață socială românească înviziabilă cu lipsă de interes din partea inteligenței românești față de nevoia de a se construi o biserică românească.

În cimitirul românesc se află monumentul eroiului național, sergentul Ilie Popa din Reg. 15 Răsboeni, mort la Tâgani din Sălaj la 20 Ianuarie 1919, ridicat prin îngrijirea primăriei Dr. Aurel Heico. În Jibou, cât am stat, am avut ocaziunea să examinez medical îndeeosebi vreo 330 români, unei născuți în 1904 și iata ce rezultate am cules:

1. Sunt mai curajiți ca cei examinați în plasa Zălau.
2. Sunt mai voinici.
3. Talia maximă a fost 182 cm. în secretariatul Creaca. Talia minimă 140 cm. în Cuțeu.
4. Perimetrul toracic maxim 98 cm. în Jibou, iar cel minimum 71 cm. în Naprăda.
5. Am găsit 8 cu sifilis, 1 cu trahom, 1 gușe și vreo 4 cu răe. Foarte mulți debili și cu atecțiuni incipiente de tuberculoză, în special cei căsătorii de curând.
6. 161 analfabeți.
7. Uzează mult de alcool.

Românșii au venit cu lăutari, cu drapel și cântând în recutare.

DR. APOSTOL

O operă care întârzie

Dela un timp și cu deosebire dela război începând, decât și pericolul s'a întins mai mult și mai amenințător, suntem martori la o întreagă activitate — mai mult pe calea publicității — de combatere a tuberculozei.

Articolele întregi de medicină socială în această privință, păreri multe preconizate pentru măsurile de luat, legi proiectate și din cari se refrâng slab și eouri până în public, se vad și se aud pretinzându-se, pentru că cineva s'a și poată îmblîmăi îndreptățirea acestei fierberii, aceste griji plină de muncire, e de ajuns să cunoască numai în parte corespondența acestor nenorociri cari sunt tuberculozii. Bienecunoscutul d. Dr. S. Irimescu, dădea anul trecut cifra acestor nenorociri de un milion, pe care o au cu puțințele sanatoriilor existente în prezent în vederea însingurării lor, corespondența care singură ar putea îngrozi și pe cel mai repăstător.

Ici un primărie bolnav între cei 4—5 copii ai săi, fără puțință de câștig, fără condiții omenești de trai, fără puțință unei izolări; colo un tânăr, poate o întreagă energie concentrată și o nădejde frumoasă și pentru societate și pentru sine, care și stria în pustiu durerea sfâșietoare din pieptul său; dincolo o soție, o mamă, o soră, cari și scriu rândușile lor tremurânde și printre lacrimi în nădejdea că vor găsi undeva salvarea care să-le aducă iar în brațele soțului sdrăbit, ale copiilor amenințați de nenorocire, ale fraților cari poate numai pe dânsa o au.

Atâtea tragedii! Unde-i așa plăină de măiestrie și de afățată simțire care să o spun, să facă până și sângele celui mai împietrit să fiarbă — să să ridice, așa precum pericolul acesta ar cere-o, întreaga suflare într-o conștiință plină de convingere și mai ales de hotărâre, de a trece la fapte?

Unde-i pana care să arate că, așa precum se prezintă azi și societatea cu cultura și educația ei, și statul cu posibilitățile lui de asistență, această mulțime își spune durerea ei și nădejde și ucigătoare în zadar?

Cum? Poate spune cineva că acele câteva sanatorii și azile

drag, mai scump, reiașce e pornit din simțirea noastră și ceiașe alt popor n-o are afară de noi, — doina!

In trecutului nostru plin de lacrimi, cine oare a liniștit inima suferindă a bietului român pribeg prin văgăniile muniților și'n ascunzăturile padurilor? Cine oare a înăbușit durerea despărțirii: ciobănașului de turma să, plugarului de plavianii lui, a haiducului de codru, a cetii de viteji rămasă fără ero, a bacului de baciaș s. a.? Doina și nu-mai ea! „Eu mă duc, codrul ră-mâne”, „Codrul măria ta”, „Bă-deo”, „Se duc oile” și câte altele, nu ne spun eroe destul?...

Bucuria vederii, a unei învingeri, nădejdea țărânelui nostru în „boii” lui, premărirea eroiului neînvins, speranța și nădejdea în libertate cum le-au manifestat atecesorii noștri? Nu prin cântece și jocuri făurite de noi.

Dacă da, atunci de ce să le lă-săm pradă uitării? De ce să îngropăm ce avem mai dulce, mai armonios la auzul căreia strălucim stă, stă, și nu se mai satura ascultând?...

Pentru ca să n'nvățăm și să n-prumutam cântece și jocuri ce ne fac să roșim?

Avem dar a datorie sfântă ca să păstrăm ce-am moștenit. Să păstrăm ce-i al nostru! Prin urmare, să nu uităm cântecele noastre bătrânești și doina, căci sunt ale noastre, rupte din inima și simțirea întregului popor român.

A le păstra, înseamnă a le cânta într-unu, așa fel ca melodia lor să nu se șterbească, iar ce nu se potrivește inimii noastre, să le cântăm uitării și să-le străvăm pe un vierme care roade plan-ta rădăcină.

Cântați bătrâni, cântați feciori, cu toții să cântăm și pe mai departe doina noastră, căci ea nobilează sufletele și ne ține treji, așa cum ne-a ținut până acum.

Să nu îndrăgim ce-i străin și ce nu se lipește de sufletul nostru, căci ne pândește blestemul din Doina lui Eminescu:

„Cine-a îndrăgi străinii, Mânca-i-ar inima căinii; Mânca-i-ar casa pustia, Și neamul, nemernicia!

R. GEORGESCU

Scrisori din Youngstown, Ohio

— Dels reductorul nostru —

In orașul nostru a avut loc o frumoasă expoziție a comerșantilor de aici și de prin împrejurimi. Această expoziție a fost organizată cu scopul de a arăta cum progresașe comerțul în orașul acesta și cum știe fiecare om de afacere să deie extindere negoiului său. Printre multe lucruri expuse de comerșanții din localitate, a fost cel mai admirat și cel mai frumos chișcoșul d-lui Nicolae Tecu. D-sa a prezentat arta cusăturilor românești ca: covoraș și țesături de mână, aduse dela școala de țesături din Sebeșul-sășesc.

Aceste țesături au fost admirate mult de străini și au adus cinste țării românești. D-l Tecu nu a avut numai intenția de a arăta lucrurile făcute de femeia română, ci și alt scop de a ajuta real masa studenților din Sebeșul-sășesc.

Altă dată am scris că cu câteva luni a expus la expoziția Societății J. W. C. A. din localitate și d-soara Stan, tot cusături românești. D-sa acum a expus la muzeul din orașul Esie, Pensilvenia. Ziarele englezești au vorbit foarte elagios.

Cu înțetul devenim și noi români americani a fi considerați că ne tragem dintr-un popor harnic.

În câteva scrisori primite din patrie, frații de acasă mă întrebă: care e rezultatul unirii organizațiilor din America?

Fraților, cum e acasă felul de a fi a poporului nostru de a trăi răzlețit așa și aici. Oamenii de bine și aici au făcut totul ce le-au stat prin puțință pentru ca să vedem odată pentru totdeauna această organizațiune susținută cu mari greutate unite într-un mărunchi; durere, însă, că acest

M. T. ROMAN

VIATA LUI IISUS

I. Cuvânt către cititori

Sfintele Evanghelii cari se citesc în Dumineci și sărbători, cuprind o parte a învățăturilor lui Iisus Hristos și unele întâmplări mai însemnate din viața lui. De doi ani încoace am tăcut săptămână de săptămână aceste sfinte Evanghelii în gazeta „Cultura Poporului”, și credem, că cititorii gazetei noastre au aflat multă mângâiere citindu-le. Multă mângâiere am avut și noi citind scrisorile ce ni s-au trimis din toate părțile țării, prin cari ni se aducea la cunoștință, că oamenii le citec cu mult drag și că în unele locuri se citec chiar și în satele bisericești, spre marea bucurie sufletească a creștinilor drept-credincioși. Am înțeles din aceste scrisori, că în sânul neamului nostru sunt multe suflete însetate de adevăr și dreptate și ne-am scotocit să muncim după silabele noastre puteri, ca să stămpărăm această sete. Ne-am scotocit să povestim întreagă viața lui Iisus Hristos. E o viață plină de fapte minunate, pe care noi o scriem cu gândul bun de-a încălzi sufletele creștinilor și de-a le apropia de Dumnezeu.

Povestind viața și faptele lui Iisus Hristos, nu vom povesti viața unui om de rând. Iisus Hristos este Fiul cel născut al lui Dumnezeu și Dumnezeu adevărat, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh. S'a făcut om, ca să poată vorbi cu oamenii și să-l învețe adevărul. Prin venirea lui Iisus pe pământ s'a coborât dragostea lui Dumnezeu între oameni. Vom arăta așadar, după cum spun cântările bisericești, că „împăratul cerurilor, pentru iubirea de oameni, pe pământ s'a arătat, și cu oamenii a petrecut”.

Năsterea lui Iisus a fost proorocită încă în vremea de dinainte. Năsterea lui Iisus a fost proorocită încă în vremea de dinainte, cu mii de ani mai înainte. Când oamenii cei dinainte pe urma păcatului au fost scoși din rai, s'au înfrățit și au plânat. Din curată milă, Dumnezeu le-a făgăduiț atunci, că va trimite un Mântuitor, care va zdrobi capul șarpelui și va deschide iarăși porțile raiului. După alte câteva mii de ani a făgăduiț lui Sem, fiul lui Noe, că Mântuitorul se va naște din semăn-țea lui.

Oamenii au răstăcit, depărtându-se de adevărul Dumnezeeu. În sufletele lor și-a făcut sălaş păcatul și fărâdeleaga. Atunci Dumnezeeu a ales pe un om cu numele Avram, ca prin neamul lui să se păstreze credința într-un singur Dumnezeeu până la vremea, când va veni Mântuitorul. Din semănția lui Avram s'au alcătuit poporul israelitesc. Acestui popor Dumnezeeu în multe chipuri i-a adus aminte, că va trimite un Mântuitor, ca să aprindă lumina adevărului în întunericul necunoștinței. I-a trimis prooroci, cari au proorocit chiar și locul unde se va naște acest Mântuitor. Unul dintre prooroci a spus, că Mântuitorul se va naște din fecioară curată și din neamul împăratului David.

Toate proorociile s'au împlinit. Dumnezeeu nu și-a uitat, că omul e făptura mâinilor sale și când s'au împlinit vremile, a trimis pe Fiul său cel iubit în lume, ca să se facă om pământesc ca și noi și ca să ridice steagul cel curat al păcii și al bune înțelegeri între oameni.

TIMPUL ȘI LÖCUL NAȘTERII LUI IISUS HRISTOS

În vremele de mai de mult anii se scoteau dela facerea lumii. Iar Romanii și unele popoare supuse împărăției romane îl scotociau dela clădirea cetății Roma. Înainte de aceasta cu vreo o mie cincisute de ani un bărbat învățat, cu numele Dionisie cercetând vremea nașterii lui Iisus Hristos a dovedit, că aceasta s'a întâmplat în anul 753 dela clădirea cetății Roma. De atunci încoace anii se scotocesc dela nașterea lui Iisus Hristos și se numesc anii născuturii, pentru-că prin Iisus Hristos a venit mântuirea în lume.

În vremea aceea împărat al Romanilor era Octavian August. O mare parte a Europei și chiar a Asiei și Africe era supusă împărăției romane. Ca să poată stăpâni atâta potop de pământ, în țările supuse împărăției trimiteau locuitori, cari cămănuiau țara în numele lor.

Împărăția Romanilor s'a întins și asupra Palestinei, țara poporului israelitesc. Aceasta țară se împărțea pe atunci în trei țări: Iudeea sau provincia, cari se numiau Iudeea, Samaria și Galilea.

Iudeea era o țară curat evreiască. Orașul ei cel mai de frunte era Ierusalimul, oraș sfânt, în care se găsea o biserică mare, singura biserică a poporului evreesc. În acest oraș locuia și Irod împăratul evreilor, care stăpânea țara după poruncile și sfaturile lui Chirenuș (Quirinus) — locuitorul împăratului roman. Bine înțeles, împăratul roman avea și oștire în Iudea, care îngrășea de liniște și buna rânduială a țării. Poporul din Iudeea plătea și lui împăratului roman. Acest bir, împărății îl folosiau pentru clădirea drumurilor, așadar tot în folosul țării.

Evreilor nu le plăcea stăpânirea romană, scotându-o ca pe un jug greu, del care voiau să se scutură cu ori-ce preț. Uităndu-și, că Dumnezeu a făgăduiț un mântuitor al sufleteilor, ei așteptau să se nască un mântuitor de jugul împărăției romane. Tot în Iudeea s'a găsit și orașul Vîrlaim, un oraș mic, însemnat însă din vechime din pricina, că aici s'a născut pe vremuri împăratul David. Proorocii au proorocit, că aici se va naște și Hristos, mântuitorul lumii.

Samaria era locuită de poporul samarinean, un popor alcătuit din amestecul evreilor cu alte popoare. Samarineii trăiau în dușmănie de moarte cu evreii. Nu vorbeau unii cu alții și nu se întâmpla nici măcar să primească un păhar de apă un Evreu dela un Samarinean ori un Samarinean dela un Evreu. Orașul cel mai de frunte al Samariei era Sichar (sau Sichem). Lângă acest oraș este o fântână cu apă de băut, care se cheamă fântâna lui Iacob, strămoșul poporului evreesc. Samarineii se închinau în muntele Garizimului, unde în vremurile vechi aveau și ei o biserică, pe care evreii au pustăit-o. Așteptau și ei venirea lui Hristos, despre care aveau o credință mai curată ca evreii. Ei credeau, că Hristos va învăța pe toți oamenii adevărul, iar evreii credeau, că Hristos va veni numai pentru evrei și nu ca să-i învețe adevărul, ca să-i mântuiască de jugul împărăției romane.

Galilea era partea de miiază-noapte a Palestinei. Locuitorii ei erau evrei, amestecați cu alte popoare. Evreii din Iudea desprețuiau pe cei din Galilea, dar le îngăduiau să cerceteze biserică cea mare din Ierusalim. Din urmă față de samarineeni, nici Evreii din Galilea nu treceau prin Samaria când mergeau la Ierusalim, ci prin Perea, care era dimcolo de Iordani, făcând ocolul mării. Din pricina amestecăturii de popoare Galilea se mai numea și Galilea limbilor.

Iisus Hristos s'a născut în Iudeea, în orașul Vîrlaim (Betlahem), dar a trăit în Galilea, în orașul Nazaret. De câte-ori mergea la Ierusalim, trecea prin Samaria, învățând și pe samarineeni cuvântul adevărului.

Mama lui Iisus este Precurata fecioară Maria, fiica lui Ioachim și Ana, oameni drepti și temători de Dumnezeu din neamul lui David. Pe fiica lor încă din frageda prunice au dus-o la Ierusalim, ca să-și petreacă timerelea în preajma bisericii, laudând și preamărind pe Dumnezeu.

Precurata fecioară Maria a fost logodită cu Iosif, fiul lui Iacob, un bărbat sfânt și temător de Dumnezeu, care în acest chip a fost tatăl crescător al lui Iisus Hristos. A trăit și el toată viața în fecorie curată, ca și sfânta lui logodnică. Era meșter de lemn, câștigându-și prin lucrul mâinilor sale pâinea cea de toate zilele.

Năsterea lui Iisus Hristos a fost așteptată de toate popoarele pământului. În cântările cele vechi ale Indienilor și Persilor se spunea, că atunci, când se va arăta o stea minunată pe cer, se va ivi un împărat nou, care va schimbă fața lumii. Iar în cântările siblice ale Romanilor se spunea, că atunci când se va închide poarta bisericii lui Ianus, se va naște un Mântuitor la răsărit. Poarta bisericii lui Ianus se închidea numai atunci, când nu era nici un războiu pe pământ. S'a închis în anul 753 dela zidirea Romei și atunci a sosit vremea să se nască cel așteptat de toate popoarele lumii.

SEPTIMIU POPA

RAVAȘE DELA SAȚE

Comuna Berecuța

— în trecut și în prezent —

Din Bordașani (jud. Ialomița)

Duminecă, 5 Aprilie a. c. a avut loc la școala primară din localitate ședința cercului cultural Bordașani. Dimineața toți d-nii învățători ai cercului dimpreună cu elevii școlii au luat parte la oficierea serviciului divin, făcut de părintele paroh Gh. N. Dumitrescu.

La sfârșitul sfintei Liturghii d-l D. Ionescu a ținut o predică explicând Evanghelia zilei prin cuvinte și învățături folositoare pentru creștini.

După biserică, învățătorii cercului au mers la școală unde d-l Gh. Buzoianu, a ținut o lecție model din caligrafie cu el. III.

În ședința intimă s'a discutat și s'a făcut recenzie asupra legii învățământului primar relativ la capitalitate „Cursurile de adult și complementare” de către d-l C. Ionescu președintele.

În prezența autorităților comunale și în fața sâtenilor d-l C. Ionescu președintele, a deschis ședința publică prin cuvântarea: „Importanța gândurilor de mâine”.

Au urmat apoi recitări spuse de elevii școlii primare dela noi.

— În seara zilei a doua de Paști, în localul școlii dela noi, a avut loc balul dat de comitetul școlar sub prezidenția d-lui M. A. Dobru.

S'au jucat numai jocuri naționale, jocuri ce ne păstrează frumoase jocuri ce ne păstrează frumoase amintiri. Publicul a rămas foarte mulțumit.

D. I. Dobriceni (jud. Vâlcea)

În seara zilei de 19 Aprilie, a. c. la școala comunei Dobriceni, jud. Vâlcea, s'a dat o foarte frumoasă serbare în folosul bibliotecii „Al. Vlașu”. Serbarea s'a deschis cu „Hristos a Inviat”, de Podoleanu. După aceea s'a cântat „Doana lui Rațiu”, de I. Vidu, „Spală mamă rușele”, de N. Oancea și „Păsări în zbor” și „Păsări trec”, poezie și muzică de G. Bobei.

Quartetul de violi al societății culturale „Farul”, a cântat cu multă înțelegere, bucură din Heandel, Gluck și Mozart.

S'au jucat apoi trei acte din „Însiră-te mărăgrite” de Victor Efimiu, după care d. C. Popescu, dirigintele școlii a vorbit în cuvinte însufletește despre rostul înalt al acestor serbări și despre comorile sufletești nepretuie cu care ne împodobim ființa noastră. După serbare s'a trecut la partea a doua, jucându-se, rând pe rând toate horile noastre, până în revărsatul zorilor.

A. V.

Din Uisoaia (jud. Olt)

În ziua de 6 Aprilie, cu ordin sau fără ordin, nu știu, căci n'a vrut să ne arăte nimic, unul dintre cantonierii comunei Sinești, de care ținem și noi Ursoienii, împreună cu câțiva oameni potriviri tot deoseci, venind intradins cu creștii și unelte, au tăbărit pe duzii carești din mestece și șerșuc și șerșuc șoselei noastre, și i-au retezat unii din jumătate, ciuntindu-i și sfârșicându-i, zicând că-i curată, și-au încărat câteva căruțe de lemne și au plecat cu ele acasă.

Doamne! ordin s'a fi fost, ca să se curete arborii aflați pe domeniul șoselei, dar nu în așa hal. E o jale să treci acum prin sat. Era o plângere grozavă, un gemă sfâșietor, al acelor cari le erau scumpi acești duzi, de cari li legau amintiri nepretuie, pe care li iubeau și îngrijeau ca pe ființele lor scumpe.

Nimic... călăii rădeau și-și băteau joc de lacrimile celor indiosăli.

Ei au „ordin” și-l execută!... Ah! aceste „ordine”. Dar oricum ar fi glăsuț el, ordinul, trebuia să fi răspuns imediat celui care li dăduse, specificând cazurile cu pominii roditori, ca arbori de mare trebuință, de care să nu-și fi bătut joc astfel.

Iar ei, abia l-au primit, și hai la Ursoeni să-i jupoie! E dureros, foarte dureros! În alte părți se încurajează plantarea pomilor, pe marginea drumurilor, se îngrijește și se respectă o asemenea sfințenie arborii bătrâni, cari umbră șosele, înviind fruntea truditului călător, arbori cari au petrecut generații și au văzut multe în decursul vremurilor.

Iar la noi, la noi, nu numai că nu se gândesc să-i planteze, nu numai că nu-i îngrijește pe cei rămași dela bătrâni, dar nici nu se respectă, și se distrug fără milă cu o așa sălbatecă cruzime, pomi cari mai indulcesc câteodată gura copilașilor.

Și mai îndemnăm să se planteze pomi pe marginea șoselei! Și mai cerem să nu se cheltuiască atâtea pe articole străine, sfătuiind poporul să crească „gândaci de mâine”. Și mai spunem multe, multe, când în loc de asemenea fapte, fie ele și cu ordin dela împărăție??

Zadarnic! Mulți entuziaști, cad în deziluzie. Mulți vișători se lovesc de pragul relației.

Sim.

Din Socarici (jud. Ialomița)

A doua zi de Paști, a avut loc un match de foot-ball între diferite echipe reprezentative ale comunelor împrejurătoare.

Matchul s'a dat pentru o cupă oferită de către comună și a avut parte următoarele echipe: 1) Rosetti I-2) Rosetti II-3) Socarici I-4) Socarici II-5) Jegălia I-6) Găldău II-4.

Trăgându-se sorti a căzut, următoarea ordine de joc:

1) Rosetti II-a cu Socarici II-a 2) Găldău II-a cu Socarici I-a 3) Rosetti I-a cu Jegălia I-a

La sfârșitul match-ului au eșit învingătoare următoarele echipe: Rosetti II-a care izbutise să marcheze un gol în prelungirea mităntului un gol la Socarici II-a.

Socarici I, care deși joacă brutal marchează în prelungire cu un sfert de oră la Găldău II-a un gol. Jegălia care marchează în mităntul II la Rosetti I-a un gol.

Se trage din nou sorti între echipele învingătoare și se începe jocul pentru rezultatul final.

După o luptă dărză, cu tehnică superioară celorlalte echipe, și cu paseuri frumoase echipa II-a reprezentativă a comunei Rosetti ese învingătoare și ia cupa.

Arbitrul I. Aldea foarte corect. Taxa de participare a echipelor la match, a fost de 30 de lei.

A. B.

Din Roseti (jud. Ialomița)

A doua zi de Paști, echipele a I-a și a II-a de foot-ball din comuna noastră au plecat în comuna Socarici, unde au luat parte la match de foot-ball, dat între mai multe echipe din diferite comune, pentru o cupă oferită de comuna Socarici.

Rezultatul final a fost în favoarea Rosetilor. Rezultatul final a fost în favoarea echipei a doua din comuna noastră care a și luat cupa și pentru care fapt ne mândrim.

— Tot în seara zilei acesteia, a avut loc în saloanele școlii de băieți din localitate, o serbare artistică urmata de balul dela elevii din clasa 4-a a școlii primare de fete sub conducerea d-nei învățătoare diriginte Maria Bădulescu și a domnișoarelor învățătoare: Emilia Bădulescu, Amelia Tepeș și Pipiță Stănescu.

După ce s'a cântat câteva cântece naționale și s'a spus un monolog, a început să joace piesa „Piatra din casă” comedia într'un act de Vasile Alecsandri.

Piesa a fost jucată foarte bine ceea ce dovedește că d-ra Emilia Bădulescu care a fost însărcinată cu pregătirea fetelor pentru piesă, a depus multă muncă.

Tot cu ocazia acestei serbări s'a împărțit printre sâtenii și o mulțime de cărți postale, ce înfățișau pe diferiți domnitori români. Serbarea s'a dat pentru strângerea de fonduri cari vor contribui la fondul necesar pentru clădirea unei școlii de fete în comună.

— A treia zi de Paști, un grup de elevi de liceu au dat în saloanul d-lei Vasile Vasilescu, deosemeni o serbare artistică urmata de bal. S'au spus două monologe de către elevul Ion N. Ion, s'a jucat o farsă și comedia „Sfârșitul pământului”.

Au jucat bine elevii Ion N. Ion, Stănescu V. Silvestru și Haralamb Ionescu.

Rezultatul bănesc dela această serbare servește pentru cumpărarea de costume echipei a II-a de foot-ball.

A. B.

Din Jegălia (jud. Ialomița)

În ziua de Sf. George, la ora 11 dimineața, a avut loc în biserica din comuna noastră un serviciu divin, pentru inaugurarea bălăucului ce va avea loc anual la această dată, precum și a expoziției de animale, de industrie casnică și pentru punerea pietrei de temelie la clădirea de școală din comuna Jegălia și satul Beilic.

După slujbă, toate autoritățile precum și sâtenii, au plecat la locul unde se ține bălăucul pentru a primi defilarea școlilor primare din diferite comune, venite și ele cu această ocazie, a școlilor de adult, echipelor de foot-ball, „cohortele de cercetași, „Urziceni” și a celorle alegorice.

Rând pe rând, în pas cadentat rând după sunetul muzicii militare a regimentului 23 infanterie din orașul Călărași treceau toți pe dinaintea noastră, copiii, oameni mari cercetași iar tocmai la sfârșit, cea mai frumoasă parte a defilării, carele alegorice.

După masă au avut loc alergările cu cai, alergări de căruțe, fugă de vitezi și de fond și întrecere de foot-ball. La alergările cu cai au luat parte două echipe de orfani de războiu, fiecare echipă compusă din câte 6 cai cu călărești precum și o echipă de trei civili cu cai țărănești. Celor cari au câștigat premiile, li s'au dat premii în bani.

Afară de premiile ce s'au dat la alergările de cai și întreceri, s'au dat și jocuri cari au avut lucruri frumoase la expoziție precum și propriietăților celor mai frumoase vite în expoziția de animale.

Seara a avut loc un bal dat în saloanele școlii de băieți de către un grup de studenți.

A. Bădulescu

Din Șiria (jud. Arad)

Tinerimea studiosă din Șiria, a dat în ziua a doua de Paști, un concert urmata de dans, cu un program destul de bine ales, dar mai mult distractiv, urmând astfel:

„Despre procese” dialog de M. Drăgan, spus de tinerii Gh. Suciu și Gh. Jiga; „O noapte la tară” poezie de V. Alecsandri, declamată de Gh. Moldovan; „Despre beție”, trilog de M. Drăgan, jucat de tinerii A. Chiciu, T. Benea și D. Olariu, „Jugăria” poezie de Ilescu, spusă de

A. Chiciu. „In vis” comedia într'un act. „Strajameșterul civil”, monolog de I. Cucerel, zis de G. Jinga. După concert a urmat dans până în zori.

Sperăm că pe viitor tinerimea studiosă română din Șiria și va îndrepta programul luând puncte mai interesante și de conținut artistic serios. Numai astfel petrecerile își au scopul lor.

A. J.

Din Dedovița (jud. Mehedinți)

A doua zi de Paști seara s'au dat în sala școlii o frumoasă serbare școlară. Printre publicul, format din sâteni, au mai venit și alți din comuna învecinate.

Copiii dela școală au jucat frumoasă piesa „Două surde”. Elevii Alexandru M. Dumitrescu și C. Bărlău au cântat mai multe doine din colecția maestrului Bvachiceanu. Un grup de mai mulți învățători au jucat piesa „Pălăcă argat”, de P. Dulfer. S'au distins: Tică Socolescu, d-ra Constanța Zamfirescu, El. Socolescu și M. Gagu.

Laudă li-se cuvine dumneilor căci mai fac și pe bieții săteni să-și mai uite necazurile. Sunt frumoase aceste lapte de a da serbări populare.

Apoi a urmat balul până la ziua unde canta vioaristul Parola Ionescu a cântat toate horile naționale. Regina balului a ieșit d-ra Fl. Popescu Zegoaia iar rege Al. Dimitrescu.

I. Dumitrescu, inv.

Din Măderat (jud. Arad)

În ziua de 16 Aprilie locuitorii comunei noastre au primit jalnică și tristă veste, despre moartea învățătorului Petre Vancu. Îngroparea s'a făcut în ziua de Vineri, luând parte întreaga comună și sâtenii mulți din comunele vecine, cari au cunoscut munca bunului și vrednicului român, învățător de 41 de ani în comuna Măderat.

Au vorbit jalnicilor ascultători părintele M. Popovici (Măderat) arătând pe scurt viața harnicului și distinsului fost învățator Petru Vancu. Al doilea orator a fost Șt. C. Pop deputatul circumscripției, fost ministru, amintind printre multe altele timpul de 32 de ani de luptă lucrând alături de dascălul român Petru Vancu. Au mai vorbit din partea „Asociației învățătorilor” revizorul N. Cristea; din partea partidului național român d. Iuliu Groșoreanu, senator și din partea comunei Măderat, șateanul Traian Dămăscu.

A fost o înmormântare cum de mult nu știm prin părțile noastre. Corul comunei noastre despre care vom vorbi în viitor în foae, a fost foarte ridicat, prin răspunsurile liturgice date, condus de învățătorul Pavel Sărbăntu.

A murit un dascăl Ce ștucium pentru totii Comuna întreagă regreț stingerea din viață a celui care atăția ani a dat lumină românilor și care a fost todeaua, în cele mai grele vremuri, luptător pentru libertatea națională, luptător pentru credință.

Faptele marelui bărbat, autorul a mai multor cărți didactice și monografice sătești, numai acum după moarte vor eși la iveală și numele lui va fi cunoscut peste tot locul.

Ion Jeleucan

Din Dragomirești (jud. Tulova)

Duminecă, 29 Martie, a avut loc la școala din comuna noastră adunarea cercului cultural al învățătorilor. Toți învățătorii din acest cerc s'au adunat de dimineață în școală.

În ședința intimă d. V. Băisan a ținut o lecție de cânt. Tot d-sa a vorbit despre metoda cântului. Dl. V. Muscalu, președintele cercului a citit din revista generală a învățământului, câteva chestiuni didactice, dintre cari: predarea religiei în școala primară de către profeți, ajunșuri și neajunșuri. De ameză toți învățătorii au luat masa la d. Gh. Silia, director al școlii primare locale. După masă s'a ținut conferința publică de către d. Silian, în fața publicului. A avut loc recitari de către elevii școlii. Apoi, corul sub conducerea d-lui V. Băisan a cântat multe cântece frumoase așa cum a fost: Răsnetul Ardealului. S'a cântat apoi frumoasa poezie a lui Gălbuc: El Zorab pe 2 părți. Paree I. sub conducerea d-rei N. Gărlă iar partea a II. sub a d-lui V. Băisan. Dl. președinte a adus laude tuturor colegilor. D-sa a vorbit corul de față de trebuința înființării unei cooperative sătești, arătând starea economică actuală. Apoi a mulțumit publicului care a luat parte la această serbare.

A. I.

Din Bălușeni (jud. Botosani)

În satul Copolău pendinte de comuna Coșula, au izbucnit boli malsaptoare ca scarlatina, tifosul, vărsat și corul, făcând ravagii printre sâteni. Mai cu seamă printre copii și tineret. Aproape zilnic moare câte cineva.

Medicul de plasă respectiv face sforțări mari pentru preîntâmpinarea boalelor. — Cele câteva ploți căzute în ultimul timp au adus o îmbunătățire simțitoare tuturor sămănăturilor. Arăturile făcându-se în bune condiții, tot odată sămănăturile de primăvară au puțința de a răsări frumoas.

M. M. Bălan

Înșind din comuna Gătaia, plasa Deta. jud. Timiș., spre apus de soare — se vede o păduure, a cărei arbori frageți în ascunsă o comună mică, curat românească; aceasta e comuna Berecuța.

Locuitorii acestei comuni — 286 la număr — până la 10 Iulie 1903 erau scotiți de credincioși Sf. Mănăstiri sârbești din comuna mixtă Mănăstirea Sf. Gheorghie. Alipirea lor la Sf. Mănăstiri era motivată, căci erau privilegiați atât din partea Consistoriului sârbesc cât și din partea călugărilor. Serviciul divin la mănăstiri era alternativ, românesc și sârbesc. Instrucțiunea în școala comună, pentru copiii românilor se făcea în limba română, iar pentru sârbi în cea sârbescă.

Această bună înțelegere și procedură a durat însă până în anul 1902, când o hotărâre a Consistoriului din Timișoara, a revocata românilor dreptul de a-și educa copiii lor, mai departe în limba lor maternă, sub cuvânt, că școala e de caracter sârbesc și ca atare instrucțiunea ar să fie numai în limba sârbescă.

Berecuțenii, nemai având încredere în domnișii călugări, a trecut hotărârea comunei la preotul român Ioan Mărgineanțiu din satul vecin Birăd, cerându-li statul părintesc, sprijinul în apărarea limbii lor strămoșești și audierea lor la parohia dânsului.

Preotul, văzând dorința dreaptă a românilor orfani de păstor sufletec și lipsiți de limba lor, numai decât a rugat autoritățile superioare de a primi sub scutul bisericii ortodoxe române.

Hotărârea Consistoriului din Caransebeș n'a întârziat, căci cu data de 10 Iulie 1903 Prea Sf. Sa d-l Episcop Popca — încă pe baza despărțării din anul 1869 s'a îndurat și a alipit credincioșii din Berecuța parohiei din Birăd.

În scurt timp a sosit și decretul Nr. 3405 din 15 Septembrie 1903 cu numirea d-lui Gheorghe Uzonescu, ca învățător. Acesta într-o oadae înfruntată, a și început instrucțiunea elevilor români școala afară din școala mănăstirii.

Sfântii călugări văzând prin despărțirea aceasta periclitată gavera Sf. Mănăstirii, nu s'au sfidat să ceră autorității administrației. Vîmul roșu dela Sf. Mănăstire a și adus decizia preotului Deta Nr. 4749 din 1903, prin care s'a rotos parohiei Mărgineanțiu dreptul de a funcționa în numita comună, amenințat fiind cu grea răspundabilitate și amendă în bani, dacă ar mai cutza să îndepărtasească orice serviciu în favoarea românilor din Berecuța.

Acest deced înșă nu era de ajuns, căci d-l „filibăruș” în buzunar cu un alt „hatârozăz” și însoțit de șapte jandarmi a venit în persoană și a scos și pe învățătorul român din sat.

La toate acestea românii cu pumnii înțelepți țâceau și optau, până-ce d-l subprefect Kapade bou prin decedul sau Nr. 34040 din 1903 a nimenic fatuoasă decediuim ale d-lui filibăruș, declarând valabilă trecerea românilor din Berecuța la biserica străbună.

Având acțiun și berecuțenii un drept cât de mic — pe lângă toate șicaniile cari nici după aceasta n'au încetat — cu zel au căutat să-și întărească simțul de jup.

Propaganda culturală în Basarabia

Serbări culturale în O-hei

Orașul Orhei a avut parte de manifestații culturale atât de strălucite, cum nu s'au mai vădit așoi până azi niciodată. Zele treente au sosit în localitate misiunea „Fundației Principale Carol” d-nii G. Mugur, Bucina, Nedelcu, Savin și Tomi, cu scopul de a organiza miscarea culturală a oheanilor. Întâmpinați de d-l prețet Talarneanu; oaspeții: a fost conduși la locul de fete, unde li așteptau adunați toți intelectuali orașului, invitați la convinsie.

După expunsele făcute de d-l prețet, de d-l Mugur, directorul Fundației și de d-l Tron, președintele cercului cultural nou înființat în Orhei, s'a hotărât în vîrșimite să se grupize toți becoii culturali împrejurul cercului cultural, care se va pune la rândul său, sub egda „Fundației Principale Carol”. Dimineața au sosit membrii Ateneului popular din Iasi, ce corul, pentru a-și da concursul la

ABONAMENTUL: Pe un an 250 lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, funcționari, meseriași și muncitori 200 lei pe un an. Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe jumătate an.

Cultura Poporului

ABONAMENTUL pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localități publice 400 lei. Pentru sprijinitorii foarei minimum 500 lei. În America 3 dolari. În Jugoslavia 120 dinari pe an. În străinătate 450 lei pe an.

Sărbătorirea artistului Zaharia Bârsan

— cu prilejul a 25 de ani de teatru românesc în Ardeal —

Inadins așeză m'am culeat de vreme, ca să mă trezesc dimineața și să scriu. Nu mai pot să amân nici un ceas: am inspirație, nu o am, trebuie să-mi aștern gândurile pe hârtie, în cineva unui artist. Tiparul nu vrea să aștepte. Doar Duminecă, 3 Mai, e o sărbătorire mare însemnată. Și emoția mă cuprinde de pe acum și gândurile îmi vin cu uculuiată, încât nu știu cum să le prind pe cele mai de samă, pe cele mai frumoase.

E primăvara. La ferestrele odații mele dau bușna zorii zilei. Se aud pașerile ciripind. E atâta tăcere și atâta tăcere în sufletul meu. Amintiri și iar amintiri. Le aleg, le desprind. Unele sunt mai îndulcitor decât altele. Doar în viața cea mai intensă: prin amintiri. Și cât as da să mă revăd în anii disparuți. Ce frumoși ani, ce plini de poezie! Plini de vrajă pentru că nu mai sunt și nu se mai întorc.

A trecut o bună bucată de vreme de atunci. Înflorau și în viața mea mai puternic iluziile. Tinerțea îngâna valurile fulburii ale vieții. Greutățile erau înlocuite cu avânt. Și în toată ființa mea era numai soare. Cât nu aș da să mai fiu tânăr! Mi-se desprindeau anii voioși într-un târg din nordul Moldovei. Și mi-mi păsa nici de sărăcie, nici de răutatea omenilor, nici de cele

dela 3 Mai din anul acesta, capătă un deosebit înțeles și istorie.

Truda de anulă Zaharia Bârsan și călătoriile teatrale prin orasele din Ardeal nu se restrâng și sunt numai evenimente din viața actorului Bârsan, ei ele sunt ale unui neam de peste Munți, neam care lupta și visa într'un teatru de mai târziu, care a venit mai de vreme decât nu așteptam cu toții, odată cu desrobirea.

Meritul lui Zaharia Bârsan, este acesta și este destul de mare, că el a fost cel dintâi actor ardelean care a pășit serios și cu rezultate bune, pentru a se numi un început adevărat și stăruitor de teatru peste Munți, teatru care până la el numai a nișit și nu a luat ființă via decât odată cu avântul și puterea lui de apostolat.

Nu vreau nici o clipă să adumbres meritul înaintașilor lui Bârsan: a trecut căte un actor și încă de valoare din Tara-Românească; au fost încreșeri de diletanți; dar de la acest artist Bârsan, se poate fixa începutul unei epoci de înflorire de teatru la ardeleni.

De la acest artist Bârsan, se poate fixa începutul unei epoci de înflorire de teatru la ardeleni. Așa stau faptele.

Dacă în Moldova și în Muntenia se poate vorbi de multă vreme, de un veac și jumătate, de istoria teatrului românesc; dincoace peste Munți, nu poți să te adâncești mai departe de activita-

prin toate colțurile Ardealului, a înțeles această, și a împărțit cu credința lui, cu farmecul creației și a cuvântului, o lume românească însetată după izvorul artei.

D.L. ZAHARIA BÂRSAN

Și plină de neajunsuri a fost calea străbătută de Bârsan. Dar a fost în adevăr luminoasă. A fost o cale presurată numai cu avântul co' la puterea credinței și asta se vede clar și măcar din Impresii de teatru, ce le-a scris însuși Bârsan.

El a pus capăt „comediei”; el a adus un spirit adevărat de teatru. Diletanțismul se pierdea ușor, înlocuit prin jocul actorilor.

Și Ardealul l'a înțeles pe tânărul purtător al teatrului românesc. Orasele tăcute în care intra trupă modestă a lui Bârsan, se umpleau de lumină. Și în casele românilor era sărbătoare și pe fețele tuturor se revărsa bucuria. Veneau din depărtări, cu căruța, preoți și dascăli să asculte pe „teatraliști”; să asculte graiul frumos românesc. Și la masa de conveniri se legau credințe; — doar teatrul era fire puternică care ajută la aceasta. Toate neajunsu-

re, toate oboselele le uita în primul rând Bârsan, care-și dădea sama de chemarea lui, și-i creștea inima de bucurie, și'n liniștea odăii de otel își făcea visuri. Târgurile românești odată cu sosirea trupeii lui Bârsan e; ca un toropeală provincială. Privirile deveneau mai vii, diseuțiile esite din comun și o mișcare deosebită se vedea pe străzi. Așa se potreca la Orăștie, la Brad, la Năsăud, la Făgăraș, pretutindeni.

Dragostea patriarhală cuprindea pe actori și dacă uneori actorii erau nemulțumiți, nu era vina românilor, ci a împrejurărilor vine de atunci.

Zaharia Bârsan, cu idealismul lui, cu trupa-i care nu cunoaștea altă răsplătă decât să joace, a trezit cel mai mult, în Ardeal, dragostea către teatru.

Și a trecut epoca de zbucium și de călătorii teatrale. Munca din tinerețe alui Bârsan, a fost răsplătită. Într'o iarnă după intrarea trupelor românești în Ardeal, o inimă se zbatea după crearea unui teatru românesc, în capitala Ardealului. Era inima lui Bârsan. El a adunat iar cățiva actori și a pus bazele Teatrului Național din Cluj. Visul

vori decât dela București. Și dacă ar izvoli măcar! Teatrul Național din București nu poate cuprinde problema teatrală a Ardealului. De prisos acele turnee oficiale dela București, unde intervin grațiile

D.L. ZAHARIA BÂRSAN ÎN HAMLET

animitor artei și fonduri se găsește îndeajuns când aceste turnee nu sunt întoamte serios pentru Ardeal, și nu au nici în clin, nici în mână cu Ardealul. Să încezeze această politică culturală, și Teatrului Național din Cluj, să i se deo toată puțina și mijloacele de propagandă pentru răspândirea teatrului în tot Ardealul. Zaharia Bârsan și de data aceasta va fi acel chemat care să rezolve această chestiune și să o ducă la bun sfârșit. Teatrul din Cluj, cu puținii actori a ajuns să joace un teatru plin de fagăduinți, un teatru clasic și modern. Și cine a luat parte la reprezentațiile dela Cluj, a rămas destul de mulțumit dela o reprezentație alui Sofocle, Shakespeare, până la Ibsen și Bernstein.

Trebuia cu acest prilej să afirm însemnătatea și înflorirea Teatrului Național din Cluj, pentru că prin el se vede mâna vrednică și munca înțelegătoare a artistului Bârsan.

dar începutul teatrului românesc în Ardeal, cu toate jcoanele patriarhale care ne îndușiază și ne amintesc de viața familiilor noastre. Acest trecut trebuie să ne fie scump, ca să înțelegem pasul înainte cel' făcăm în teatru. Trebuie să ne iubim de aproape artiștii adevărați — caei prin ei se manifestă puterea de vitalitate culturală a unui popor — și viața lor să o cunoaștem ca pe o carte, învâțând do pe fiilele ei cum unii oameni știu să se uite cu desăvârșire pe sine pentru a fi numai în fosul binelui obștesc. Artiștii nu răsar pe toate cărările; ei sunt puțini, și de aceea se cuvine să fim cât mai mult în apropierea sufletelor lor și din prisosul lor de simțire și idealism să ne hrănim aspirațiile noastre.

Și acum mi-aduc iarăși aminte de demult. Parcă-mi sună și azi în urechi muzicalitatea și dușioșia frazei limpeză din serisul tânărului vizitor care se oprise cași Slavicii, ca și Chendi, ca și Coșbur, Goga, St. O. iostii în București. Și ce lra a seris acest tânăr amintiri din viața lui iostii în Capitala țării românești. O bună bucată de vreme am purtat în imagina mea chipul scriitorului drag, pânăce mai târziu l'am cunoscut pe Zaharia Bârsan.

L'am cunoscut: boom și fire delicat. Suflet fântânit și departe

buit să se restrângă la cadrele stricte ale diletanțismului. Înainte de marea unire rubrica teatrului în coloanele gazetelor românești din Ardeal o alimentau numai dările de seamă despre diferitele producțiuni declamatorico-teatruale armate de dans, ce se organizau prin dăfențele orașele și sate, de sărbătorii, în cășiegi și mai ales în Dumăneciile vacanței de vară.

Încercări pentru crearea unui teatru stabil a făcut „Societatea de teatru”, care a strans fonduri respectabile în acest scop. Opinia publică ungurească ne-a dat însă a înțeleg, că străduințele societății teatrale sunt zadărnice. În „Cigăria” nu se va putea clădi un teatru românesc. Producțiunile declamatorico-teatruale, tolerate usque ad beneplacitum, erau considerate ca un cântec de lebădă al culturii românești, ce avea să fie înghițită de cultura ungurească.

Preotul Aurel Baciu din Șoi-muș a început clădirea unui teatru stabil în comuna sa curat românească. Jandarmii și pretura ungurească s'au îngrijit să împiedice terminarea acestei clădiri.

Imposibilitatea clădirii unui teatru stabil înstărit a înțeles-o și societatea teatrală.

D-NA ȘI D-L ZAHARIA BÂRSAN

câteva seune schioape din odăia mea scutită, nici de cretonul ros de po o canapea din vremea bunicii, — de nimic. Zile întregi stăam tolanit, în iarba mare, la soare. Și-mi era nospus de dragă grădina din dosul casei bătrânești, cu merii înfloriți, cu mirusul de liliac și cu ochii aceia mari și abastri ca cerul, ai fetei dascălului Manolache.

Eram un îndrăgostit și al cârșilor. Simțiam o bucurie neînțeleasă: să citesc ceasuri întregi și să trăsesc alături cu acei cari și-au asternut simțea lor în rânduri upărite. Doar nu degeaba începusem să măzgălesc și eu hârtia cu gânduri de ale mele; — moteahină de care nu m'am mai putut desbăra.

Și printre pletinile pe cari le legam de scriitori, eu în legea mea, fără să-i cunosc decât din potopul lor de simțiri prinse în tipar, — a iost și un tânăr vizitor al cărui seris îmi plăcea. Avea el în fraza scurtă, în tot ce spunea: ceva rupt din un suflet de artist, ceva care mergea la inimă pentru că pornea de la inimă și veșmântul vorbirii: sincer și cald.

Ini era drag acest tânăr, pentru că ajunsese și el în București, dus de arpile aspirațiilor, ca în acest oraș al visurilor, între jandarmi și ideal, eu trudă, să-și ocupe un loc în rândul celor cionăți de arta.

Ini era eu atât mai drag, eu cât era un copil al unui pământ fără noroc și părăsise locurile scumpe, părăsise și livada lui înflorită din satul copilăriei; părăsise și el ochii unei fete de dascăl, ca să asculte alte privighituri, în alte părți, de parte de al lui.

Și cântecul acestui vizitor a prins iar nădejdile legate de numele lui, nu au fost de prisos.

Dacă la alte neamuri, popasul sărbătoririi de 25 de ani în domeniul unei cariere nu o fi având o adâncime și o înțelegere prea mare de precina dramului nu atât de avoios, la noi însă are o deosebită semnificație, mai eu samă în artă, deoarece această cale străbătută în samă jertfă multă și apostolat.

La noi, încă sunt rari praznicile acestea de fixare a unei munci rodnice vreme de un șfert de veac, a căte unui artist, care în adevăr a avut norocul și l'au ajutat împrejurările ca să poată sărbătorii activității binefăcătoare.

La noi, o sărbătoare de aceasta, nu se reduce numai la recunoașterea unei munci personale, ei clipa se restrânge și face parte din evoluția mișcării artistice a unui popor.

Douăzeci și cinci de ani de teatru nu în samă numai sărbătorirea unui artist, ei în ei intră și praznicul mare și fericit, că putem privi, un șfert de veac de viața teatrală în Ardeal. Și prin această sărbătorirea

D-L ZAHARIA BÂRSAN ÎN ROLUL MACBETH

tea începută de Bârsan, ei cei te alegi eu mici raze rătățe de teatru, raze cari nu pot forma un trecut teatral.

Cu douăzeci și cinci de ani în urmă, Ardealul a trebuit să ne dea un actor al ei, care să nu treacă numai Munții, eun de altfel au trecut d-soara Verona Almăjan mărtață Cuzinșchii și rămasă o viață întreagă în Teatrul Național dela Iasi și Potoleuseu în București, ei pe unul care după ce și-a încălțit sufletul dela arta teatrală din orașul aspirațiilor naționale de pe malul Dâmboviței, să se reîntoarce să colinde în lung și lat Ardealul și să pue temelii unui început de teatru adevărat.

Aceasta a îndeplinit-o Zaharia Bârsan. El nu a fost numai actorul. El nu a fost numai actorul. El nu a fost, într'o zi cărușă îngustă a Carpaților, ca să rămăde meren al țării mano, ei gândul lui Bârsan, a fost meren la acei rămași de acasă, sa le dea teatru, să-i ridice la o viață teatrală, — și a reușit. Acesta e meritul sărbătoritului de astăzi.

Zaharia Bârsan nu a fost numai actor, Zaharia Bârsan a fost și scriitorul și poetul, care purta în ființa lui, truda și aspirațiile neam care robit, care avea nevoie de artă ca să-și cimenteze ființa etnică și să se ridice tot mai sus. Și acest idealist și înfocat drumeț al visurilor teatrale răspândite

D-L ZAHARIA BÂRSAN ÎN ROLUL EDMOND DIN REGELE LEAR

din tinerețe se închea puternic pentru totdeauna. Și ce multămire putericea a avut acest artist, când a văzut că în Kolozsvár-ul tuturor aspirațiilor maghiare, se va ridica meren cortina pentru a so auzi limba românească. A fost o biruință pe care Bârsan, nu va uita-o până la mormânt. Îndrăznitorul teatrului românesc în prima lui desvoltare, vena acum cu toată puterea experienței, să dea continuuro vieții teatrale din Ardeal. Și a reușit, el care reușise în împrejurări multt mai grele. Tânărul Teatrul Național dela Cluj, în cățiva ani se poate asemăna în aceeași măsură cu teatrele naționale din vechiul regat, socotit al doilea după Iasi, de teatrul moldovenesc care are o tradiție. Actorii dela Cluj, au trecut peste toate neajunsurile vieții — ce le oferea începutul — și alături și sub conducerea lui Bârsan, au putut să ne dea o instituție românească, eu un rol covârșitor, îndrumător cultural, înstituită a două după Universitate. Dar ce păcat că și aici intervine marea politică culturală — dacă e nimerită expresia — a Bucureștilor. Artă românească nu poate iz-

D-L ZAHARIA BÂRSAN ÎN ROLUL LUI VLĂICU-VODĂ

D-NA ȘI D-L ZAHARIA BÂRSAN CU VREO 15 ANI ÎN URMĂ

Socotind-o ca pe un vis mai îndepărtat, și-a însușit ideea unei trupe ambulante de artiști de profesie, care să cutriere Ardealul, ca apostoli ai culturii românești.

Pe vremuri, Ardealul a fost cutriertat de trupa lui Pascaly și a lui Milo, dar începând cu anul 1890 guvernul ungurești n'au mai dat îngăduință trupelor din România liberă să treacă Carpații. Abia prin 1912 s'a mai dat această îngăduință, din motive politice, cu prilejul tratativelor dintre partidul național și Tisza, trupel lui Antonescu. Acestei trupe însă nu i-a fost permis să joace și în localitățile cu teatru stabil unguresc, cum a fost bună-oară Clujul, Oradea Mare, etc.

Pentru alcătuirea trupel ambulante Societatea de teatru a creat mai multe burse. Cel dintâi burșier al ei a fost d-l Zaharia Bârsan. A fost cea mai fericită alegere.

Prim Zaharia Bârsan s'a creat adevăratul teatru românesc al Ardealului. Când prin anii 1900 trupa lui Bârsan a cutriertat întâia-oară Ardealul, au bătut toate inimile. A simțit atunci tot o anul, ca se apropiere vremea mântuirii.

Împrejurările au făcut, ca Bârsan să părăsească Ardealul. La reprezentat însă cu demnitate ia București. Fiecare joc de seacă al dânsului a fost un advertisement pentru frații liberi, o chemare la liberarea Ardealului.

Noi, cei din Ardeal, am regretat depărtarea lui. Dar, nu ne-am pierdut nădejdea. Știam, că va veni o vreme, când sulțele jandarmilor ungurești nu-l vor împiedeca întrecerea triumfală a Carpaților. Începătorul teatrului românec din Ardeal știam, că o să devină odată conducătorul acestui teatru.

Zaharia Bârsan a pornit acum douăzeci și cinci de ani din Ardeal. I-s-a rezervat rara fericire ca julkleul de 25 de ani să și-l serbeze tot în Ardeal. E o sărbătoare a culturi românești, o sărbătoare mărăeță a triumfului acestei culturi.

Cei cari acum douăzeci și cinci de ani îl socotiam ca pe un reprezentant al nădejdilor de mai bine, acum ne alăturăm cu drag la bucuria lui, care e bucuria Ardealului și a țării românești întregi.

Const. Cehan Racoviță

După douăzeci și cinci de ani

Frământările pentru crearea unui teatru românec în Ardeal vor constitui câteva pagini luminoase în istoria trecutului cultural al Românilor ardeleni. Au fost frământările unor oameni cu suflet mare, cari au înțeles importanța teatrului în viața culturală a unui popor. Lupta lor a fost neînchipuit de grea. S'au izbit de îndărății rezistența a regimului maghiar, care cu nici-un preț nu voia să recunoască îdreptățirea unui teatru românec în Ardeal. Călăuziți de principii stătului unitar maghiar, stăpânirea de pe vremuri recunoștea numai îndreptățirea culturai maghiare.

Între aceste împrejurări teatrul românec din Ardeal a tre-

Propaganda antialcoolică în județul Neamț

Și în județul nostru, ca și în celelalte județe, patima alcoolismului s'a împins ca pe o cale...

V. S. Topolita

DIN POVEȘTILE LUI MOȘ ANDREI-GURĂDEAUR

VEACURI NEGRE ȘI ZILE DE RĂSTRÎȘTE ALE NEAMULUI ROMÂNESC

Bătea soarele de Prier peste crengile desmorțite și înmugurate; ieșea aburi din țarina ce fusese până mai ieri peceluită de ghiață...

ca Gheorghe Ștefan-Vodă, Dabija-Vodă, Petriceicu-Vodă, Cantemir-Vodă, Mihnea-Vodă, Basarab-Vodă...

GHEORGHE ȘTEFAN-VODĂ

DIMITRIE CANTEMIR-VODĂ

NECULAI MAVROCORDAT-VODĂ

DE VORBĂ CU SĂTENII

Despre păduri

Mă simt dator, iubii săteni, să vă spun și eu ceva din ceea ce știu și am văzut despre păduri...

Oameni de bine

La poalele dealurilor ce serpuiesc în lungul râului Ialomița, pe lângă frumoasele sate ce se întind...

ȘI CUM ÎNCEPU SĂ ÎNȚELEAGĂ

și din casă cu cocoșul pe umeri, urmat de mătușa Irina și vreo trei nepoți...

G. TEOHARIE

NECULAI MAVROGHENI-VODĂ

ALEXANDRU MORUZ-VODĂ

— Să mergem bunicule, începuse să spună copilul dintr-un sălc...

Moș-Andrei, după ce și sorbi bușor de urzici trifunda, cu o cișivă...

— Că spuse așa bine a făcut, numai, dă, vinșorul din butia noastră...

— Și după cum v'am spus, nu mi-ăș uita cuvântul, după fapte și isprăvi...

TUDOR VLADIMIRESCU

GRIGORE GHICA-VODĂ

Acțiunea ocol silvic are mai multe pădurări care păzesc pădurile ziua și noaptea, ca să nu se facă nici o stricăciune...

În decursul celor trei zeci și trei de ani de muncă neobosită, casa d-ului Gogu Teoharie a fost pentru săteni...

— Da să n'ai grije, c'are să vie desară și sfinția sa popa Pintilie, că o auzit el că măști grești multe povești cu tale...

— Și după cum v'am spus, nu mi-ăș uita cuvântul, după fapte și isprăvi de seamă ale vechilor noastră...

Brigadierii de control sunt dintre absolvenții școlilor noastre de brigadierii, care sunt oameni pricepuți...

— Astăzi, deși amii activității trecute l-au ajuns de pe urmă, totuși d-asa, fiind președintele...

1) Pasăre din țara mea (bis) Eu pe tine te-oi ruga (bis)

2) Să te duci la maica mea Și tu ei să-i spui așa

3) Hainele să mi-le vindă Ori mai bine să le aprindă

4) Să le-aprindă 'n drumul mare Să se mire multă țară

Publicarea se face gratuit.

Lupta contra alcoolismului

Ancheta „Culturii Poporului”

Compania Jandarmi Alba Inf. Ajud. Secția de Jandarmi Blaj a înființat în comuna Bucerdea o frumoasă societate de cumpătare, în ziua de 16 Iunie 1920. Șeful secției, plut. major Bales Nicodim, șeful postului Bucerdea, jand. plut. Pusan Ion, a răsuțit ca în unire cu frunțașii satului să desfășoare multumitor planul de activitate.

În comuna Zlatna, jaod. plut. major Bologa Ion, a reușit deasemeni să înființeze în ziua de 18 Iunie 1924 o asemenea societate.

Plut. major Broinaș Nicolae, a înființat o societate de cumpătare în comuna Uioara; plut. major Stanciu Constantin, prin muncă destul de grea și multă stăruință, a înființat deasemeni o tovărășie de cumpătare în comuna Barabanti.

Nu același noroc a avut secția de jandarmi Spring, care se plânge că nu a putut pune bazele unei societăți de cumpătare „deoarece toți funcționarii și frunțașii ce au fost rugați a se întruși spre a forma asemenea societăți, au promis că dau tot concursul în acest scop, însă nu și pot da cuvântul de onoare că nu vor bea niciodată rachiu.”

La fel a pățit și secția de jandarmi Ponoș.

Ce mentalitate!

În comunele însă unde s'a putut înjgheba câte o societate de cumpătare, se observă liniște, scăderea simțitoare a cantității consumate de băuturi spirituoase, mai puțin procese.

Compania Jandarmi Zalău a întâmpinat mari dificultăți deoarece județul Sălaj este o regiune viticolă, iar fiecare țaran aproape un mic producător. E drept că rachiu se consumă mai puțin. După aceea în multe locuri, frunțașii satului sunt interesați bănește la „consumurile” sătești, iar unii chiar... prieteni foarte buni cu Bacchus.

Toate acestea însă nu au împiedecut pe șefii de posturi din Agrij, Someș Odorhei, Boian, Ieala, Camar, Arghibab să înființeze câte o societate de cumpătare, unele cum e cea din Agrij, a dat rezultate foarte bune.

Prima parte a anchetei „Culturii poporului” fiind terminată, voi arăta măsurile ce credem că ar trebui luate pentru stăvirea acestui pericol social, asupra cărui toți oamenii cunoscători ai puterii mari distrugătoare a alcoolului, au dat alarma. Trebuie să recunoaștem, că presa din întreaga țară a lucrat mult pentru rezolvarea acestei probleme sociale. „Cultura Poporului” încă de acum doi ani a început

lupta, sprijinită fiind de însuși Sanctitatea Sa Patriarhul României Dr. Miron Cristea, de cler, de medici, profesori, învățători, ș. a.

„Cultura Poporului”, a înființat chiar o secție de propagandă anti-alcoolică răspândind în toate colțurile acestei țări și în armată, deșemne și tablouri cu subiecte menite a deschide ochii celor ce nu vor să cunoască urmările „morții în sticle.”

Directorul acestei foi, d-l General N. Petala, a luat măsuri ca în scurtă vreme să tipărească în editura acestei foi, broșuri cu sfaturi contra beției. Broșurile vor fi împărțite pe un preț eștin în toată țara.

Iată acum și măsurile recomandate de noi:

1. Fixarea regimului băuturilor spirituoase

Ne bucură știrea ce ne-o aduce gazetele noastre că d-l ministru de finanțe, a întocmit un nou proiect plecat dela concepțiuni de ordin moral și tudeosebi sanitar, proiect ce l-a prezentat sfatului țării. E o veste într'adevăr îmbucurătoare. Problema mare a sănătății publice, preocuparea de viitorul neamului nostru în sfârșit va începe a da roade

Repetăm: alcoolul pregătește patul ofiței, alcoolul onoră copiii, alcoolul umple pușcăriile și spitalele, alcoolul cu o mână umple vistoria statului, dar cu lopata o săcătuște, alcoolul seade materialul, energia productivă de muncă, alcoolul degenerază rasa.

În acest proiect se prevede:

- a) În legătură cu producțiunea:
 - i) Scăderea producției de origine prin obligarea fabricilor producătoare de băuturi spirituoase, la o contingentare ce să reducă producția la o pătrime la fiecare trei ani.
 - ii) Modul acesta, în ultima perioadă se va stinge total producția.
 - b) Supravegherea producției unei țării bune, curate prin cooperative, încurajarea industrializării fructelor ar fi o măsură din toate punctele de vedere bună (compoturi, fructe uscate, etc.).
- b) În legătură cu desfacerea produselor spirituoase:
 - i) Intrarea în dispozițiunile legii Costinescu în ceea ce privește numărul lor, a regimului cărciumelor.
 - ii) Debitule (49 000 în toată țară, 49 000 de lăcașuri de otrăvire) vor fi oprite strict să vânză băuturi spirituoase mai tari de 25 grade.

Dr. APOSTOL

Din trecutul societății corale „Freamătul” din Călărași

Dacă se pare că o societate corală, poate să dăinuască și să-și manifeste activitatea numai prin anumite regiuni, nu este mai puțin adevărat că, și aiurea, unde un om a înțeles că muzica ridică mult moralul și constituie un puternic element pentru cultivarea poporului, ea poate să se manifeste, reușind, dacă conducătorul este un om energetic și stăruitor, să exercite influențe decisive asupra unei întregi regiuni.

Toată regiunea ialomiteană, poate să fie mândră, în această privință, pentru că în jurul societății corale „Freamătul” din Călărași, de sub conducerea m. N. Popărăscu, de 12 ani în șir, are prilejul să cultive la frumoasele sece această viguroasă societate le

Trecutul acestei societăți, deși tânără, este în de amintiri frumoase. Din el, ea poate deduce, însemnata, în viața poporului nostru.

Înființat o anul 1912 de o mână de diletanți entusiști, a trecut de mult peși a 100 a manifestate pe terenul artistic. N'a fost festivitate cu caracter artistic sau cultural, căreia să nu-i fi dat concursul în mod gratuit. În afară de cor ertele și seratele muzicale date în orașul Călărași, cari au rămas memorabile, societatea a dat concerte în toate centrele mai însemnate din județul Ialomița ca: Slobozia, Tândărel, Roseți, Ciocănești, Socarici, Fetetești, iar în afară de județul Ostrov, jud. Constanța, Siliștra etc., cultivând în special muzica populară, care reușește prin farmecul ei simplu să placă mai mult, urmându-se totodată și un scop național-cultural: păstrarea și cultivarea, cântecelor și muzicii, specifice românești.

Pentru orașul Călărași, zilele mai ferice, petrecute, au fost acelea, când „Freamătul” și-a remarcat puternica activitate.

În acest interval de 12 ani, dela înființare și până în prezent, societatea „Freamătul” a trăit multe momente frumoase. A primit și condus pe M. M. L. defuncții Regele Carol și Regina Elisabeta, dela Călărași până la Siliștra, cu prilejul excursiei făcute de defuncții Suverani în 1914, pe Dunăre, cu care ocazie a primit cuvinte frumoase de laudă. A primit și însoțit pe A. S. R. Principele Carol cu prilejul depunerii jurământului ceretărilor la Călărași și Siliștra în 1915. A însoțit pe d-l ministru Dr. Anga-

lescu, în județul Ialomița în 1922, cu prilejul punerii pietrii fundamentale la mai multe localități de școală, mergând întreg corul, cu automobile din sat în sat și dând răspunsuri la serviciile religioase oficiate.

În zilele frumoase de vară, societatea cutreără satele cântând la biserică și organizând șezători culturale în mijlocul poporului, transformând în zile de înaltă ridicare sufletească și națională, viața atât de monotona satelor noastre.

Corul mixt al societății cântă regulat liturgia la catedrala orașului și prin rotație și la celelalte biserici din oraș.

Felul cum acest cor bisericesc știe să se achite de delicata-i misiune, face ca toți credincioșii să se îngrămădească acolo, unde el cântă.

De dragul corului bisericesc al societății „Freamătul” Dumineca și în sărbătorile bisericile nu mai sunt goale.

Maestrul de muzică O. N. POPĂRĂSCU, conducătorul Soc. corale „Freamătul” din Călărași

În anul 1916 societatea corală „Freamătul” a făcut o frumoasă excursie la Pitești și Curtea de Argeș. Prin activitatea sa a dezvoltat mult gustul muzical, fiindcă tot ce este înțeles în Ialomița și cu voce distinsă, nu se poate să nu fi făcut parte din societatea „Freamătul”, așa că studenții ialomitei, în special sunt recunoscuți ca foarte buni muzicanți. Când se întâlnesc patru studenți ialomitei, corul e gata!

Se observă o mai mare dragoste pentru muzică și la profani chiar, cari la auzul armoniilor frumoase, dirijate de d-l Popărăscu, simt și înțeleg divina muzică, devenind din acel moment, admiratori vesnici. Cel care ține divină firul dragostei pentru această divină artă: muzica, și cel care știe să mențină entuziasmul acestei laudabile fânge, este modestul maestru C. N. Popărăscu, maestrul de muzică la li-

leșcu, în județul Ialomița în 1922, cu prilejul punerii pietrii fundamentale la mai multe localități de școală, mergând întreg corul, cu automobile din sat în sat și dând răspunsuri la serviciile religioase oficiate.

În zilele frumoase de vară, societatea cutreără satele cântând la biserică și organizând șezători culturale în mijlocul poporului, transformând în zile de înaltă ridicare sufletească și națională, viața atât de monotona satelor noastre.

Corul mixt al societății cântă regulat liturgia la catedrala orașului și prin rotație și la celelalte biserici din oraș.

Felul cum acest cor bisericesc știe să se achite de delicata-i misiune, face ca toți credincioșii să se îngrămădească acolo, unde el cântă.

De dragul corului bisericesc al societății „Freamătul” Dumineca și în sărbătorile bisericile nu mai sunt goale.

Actulul conducător al „Freamătului” având un trecut glorios, dăm aici chipul d-sale, și câteva note biografice extrase dintr'un almanah pe anul 1907, după fămoasa expoziție a jubileului de 40 de ani o defunctului rege Carol.

D-l Popărăscu, conducea încă de pe atunci renumitul cor țărănesc din Dumbrăveni, Moldova și concurând cu acest cor, a reușit să se afirme și să fie clasat printre cele mai bune.

Almanahul care se ocupă amănunțit de expoziție, remarcă și corurile, dând notițe biografice asupra dirijorilor. Iată ce am găsit despre d-l C. N. Popărăscu: Născut la anul 1882, August 7, în comuna Dessa, județul Dolj, din părinți români. După absolvirea studiilor elementare, a urmat liceul „Carol I” din Craiova și după absolvire s'a înscris la Conservatorul din București. În prima serie a distinsului maestru d. G. Kiriac, cu care urmează doi ani clasa de principii, teorie și solfegiu, obținând premiul I, după care urmează cursul de armonie și cânt coral, tot cu maestrul Kiriac. Aflându-se ca elev al cursului de armonie, a fost numit de soc. corală „Carmin” maestrul de predarea muzicii corale la două școli primare de fete. Cu aceste coruri a luat parte la diferite concerte dela Atena.

La 16 Martie 1906 d-l Popărăscu a fost chemat de d-l Leon Ghica, spre a fi dirigintele corului bisericesc din Dumbrăveni.

În urma silințelor depuse de d-sa, corul din Dumbrăveni a stărnit aplauzele publicului cu prilejul serbărilor din București la 1906.

Dacă atunci se scria, așa de d-l Popărăscu, lăsam pe fiecare să completeze recentele date, cefind activitatea-i din urmă la Călărași. Fericit un asemenea om, spre binele neamului românesc. P. Dimitrie-Ilipița

RUGĂN pe abonații noștri din America, dacă au primese foaia regulat să facă cunoscut administrației noastre, pentru a li-se trimite foile lipsă. Dels noi să expediază în bură regulă.

DIN cauză că serviciul poștal lăasă mult de dorit și se pierd ziare, rugăm pe abongii noștri, atunci când li-se rătăcesc numerele trimise, să înștiințeze administrația foaii, ea să li-se trimită din nou.

Redacțiile noastre.

In Paris: Hotel Excelsior, Rue la Boétie 89 (9me), redactor d. Valeriu Mugur.

In Viena: I Gonzagasse II. IV. 24, redactor d. Filaret Barbu.

In America: In orașul Detroit, Mich., 2980 Franklin St., redactor Rev. G. Brănuțiu.

In orașul Youngstown, Ohio, 263 E. Front St., or P. O. Box 418, redactor Mr. M. T. Roman.

In orașul Saint Paul, Minn., 854 Woodbridge St., redactor Rev. Grigoriu Coste.

In orașul Uniontown, Pa., 266 N. Gallatin Ave., redactor Mr. George E. Tempea.

In orașul Canton, Ohio, 1924 Garfield Ave., S. W. (or la adresa nouă: 919-10th St., N. W.) redactor Mr. Theodore Andrica.

In orașul Whitmann, Wva., redactor Mr. Pascu Orizon.

Mai bine ca ori și unde se servește la

Baia Elisabeta

Băi de abur, de o a d, duș, etc.

CLUJ, Str. Călugărețelor (pe Someș).

Traian G. Stoeneșcu

avocat

Calea Șabani Voda 42 RUCUREȘTI

Specialitățile fabricii de bere CZELL din Cluj

“HERCULES”

bere nutritoare, specialitatea NEAGRĂ din malț dublu

“URSUS”

bere ALBĂ, mult apreciată

din cauza calităților lor reîntrecute s'au dovedit ca mărcile cele mai superioare. Se capătă pretutindeni.

Slabi! Nervoși! Anemici! Taberenoși! Slăbiți sexualii!

Luheze fără lapte, fete și femei cu sânul nedevolțat, copii nedevolțai scăparea voastră este: **MALTOSAN „D E N Y”** care înărește, dă putere, dă curaj de viață. Contine toți componenții sângelui și extr. de malț (pot., lecit., mangan., calo., glut., etc.) **MALTOSANUL „D E N Y”** este extras din cereale pe cale naturală. Lesno de lăst fiind agreeabil la gust. Sirgul preparat cu rezultate oracțione imediate. Bun și la: lipsa de poftă la mâncare, insomnii, pentru convalescenți, etc., etc.

Trimitete 4 flacoane contra Lei 360.-

„MEDUSA” postfach 42, Timișoara.

De prima calitate plăcută și răcoritoare este

Bere din Turda

Fabrica:

Turda, Telefon 6.

Depozit principal:

CLUJ, Telefon 394.

Boli de piele, rări, râie, mâncărime cu durere, mâncărime din cauza gerului, opăreața, jupuielle, crepăturile de piele, bubele dulci, se vindecă singur și radical cu:

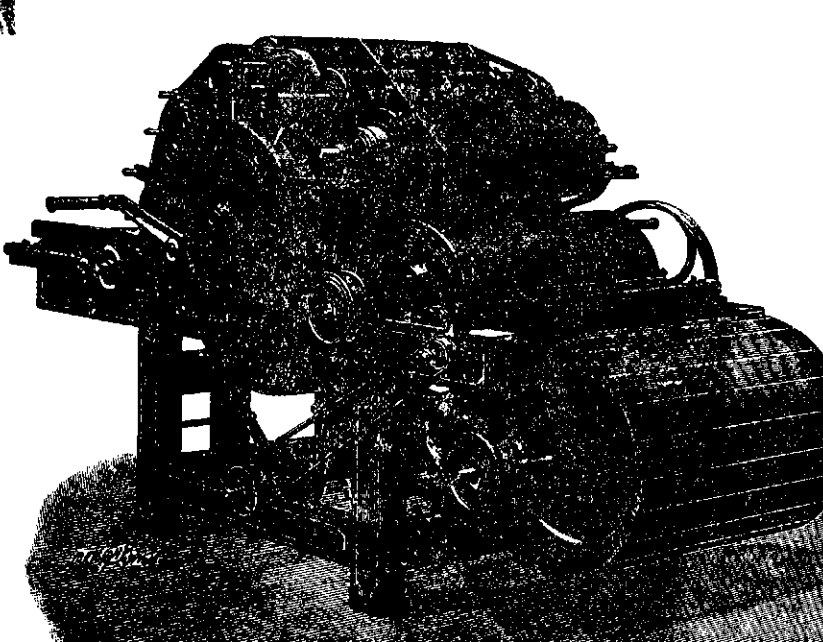
POMADA ANTRASOL

Se folosește cu succes în orice parte a corpului ca obraz, mâni, picioare, cap, precum și între picioare, la frezături și roșături fiind absolut nevătămătoare.

PREȚUL UNUI BORCAN LEI 30.

Trimitetei Lei 100 pentru 3 borcane și veți primi franco (fără alte cheltuieli postale) aceste leacuri dela **OPEOSITUL PRINCIPAL Farmacia DR. BIRÓ CLUJ, PIATA UNIREI.** Rudolf Hesse S. A. 124.

Mașini de scărmanat lăna, darace, lupuri scărmanătoare, piuc de postav și abale, mașini de tors lăna, mașini de trerac cu motor etc. produce și furnizează

Fabricile de mașini

AND. RIEGER

SOC. ANON. SIBIU.

Oferte și prospecte la cerere imediat și gratuit!

Noii căminuri culturale ale fundației „Principele Carol”

Acțiunea culturală întreprinsă de Fundația „Principele Carol” în Basarabia, a început să dea roade. Sub îndemnul d-lui Mugur, Directorul general al Fundației și al d-lui C. N. Ifrim Inspectorul și delegatul Fundației, un număr de înimosi români înțelegători, reprezentanți ai autorităților basarabene, s'au pus în serviciul acestei acțiuni.

În fruntea acestor români, bunii și înțelegători, stau pentru un moment d-l Inspector școlar, Popovici Podasca și d-l Crupenschi, prefectul județului Soroca. Aceștia întovărășiți de d-l C. N. Ifrim au întemeiat în ultimele zile ale lunii Martie, câteva cămine culturale. Ei au început cu o frumoasă serbare școlară, dată în marea comună Cotulgeni, de către Căminul cultural de acioi. După serbarea școlară la care s'au produs, atât elevi ai școlaeli sătești, cât și elevi ai școlaeli medii, precum și corul școlaeli normale din Bălți, în frunte cu d-l Cazacu, serbare la care a luat parte un foarte mare număr de săteni; au roștit cuvinte de laudă și îndemnuri bune d-l Prefect Crupenschi, d-l Inspector Popovici Podasca, d-l director Cazacu și d-l C. N. Ifrim, delegatul Fundației.

S'au întemeiat după aceea treptat cămine, în importantele comune sorocene: Cobalinea, Vadu Rascu, Tibileuți, Cuhurești ș. a. În toate aceste comune funcționează învățători din cei mai bune notați și se găsec intelectuali de inimă așa că viața acestor cămine este asigurată. Pretutindeni întemeierea Căminurilor a fost precedată de frumoase serbări școlare la care au asistat mulțime de săteni, din co-

munele respective cât și din satele împrejurătoare. D-l Ifrim a lămurit tuturor, marea acțiune culturală întreprinsă de Fundație sub îndemnul A. S. R. Principele Carol, precum și rostul acestor Cămine culturale în viața satelor.

Populațiunea sătească, peste tot a primit cu adanca mulțumire și înțelegere ideea înființării Căminurilor. Dl prefect Crupenschi a făgăduit întregul său sprijin, însonându-se ca membru în toate Căminurile înființate.

Aceste patru Cămine s'au adăugat la cele întemeiate în satul Solonet și comuna Nădușita, cu câteva săptămâni în urmă. S'au luat deasemeni măsuri de către înimosul inspector școlar d-l Popovici Podasca, întovărășit de barnicul său revizor d-l Clămescu ca îndată după Paști, să se poată înființa încă o serie de cămine, în diferite puncte însemnate ale jud. Soroca, după ce populațiunea acelor comune va fi fost lămurită, de către d-ni învățători și preoții satelor respective.

În decursul lunii Mai se vor întemeia o serie de cămine, deasemeni în județul Bălți, unde valorosul revizor, școlar d-l Necula a luat măsuri, fixând comunele mai însemnate unde se pot găsi bune elemente de organizare și conducere.

Pilda dată de d-l prefect al județului Soroca și de d-l inspector școlar al aceluiaș județ, precum și aceea a județului Bălți împreună cu activii lor revizori desigur că va fi imitată în scurt timp de conducătorii școlari și administrativi ai celorlalte județe basarabene.

Iliorea Coghăneanu.

Hann și Comp S. A.

Cluj, Str. Regina Maria 11

Depositar strobitoarelor orig. Chaudoir, sistem Vermorel.

Lei 1205

franco și la ori și care stațiune postala.

TRACTOARE AUTOMOBILE AUTO-CAMIOANE „FORDSON”

precum și piesele de schimb la acestea, se găsec puse în vânzare cu prețurile originale ale fabricii și în condițiunile de plată cele mai avantajoase la reprezentata autorizată: DEPARTAMENTUL MAȘINELOR al Reuniunei Agricole S. A. Sibiu, Strada Sărei 22, precum și la sucursalele: Târgul-Mureș, Sighișoara, Medias.

Tiparul Tipografiei „Viată”, Cluj, Strada Regiua Maria 36.